

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវអំពី
កម្ពុជា និង យៀកកុង

CAMBODIA & THE VIET CONG

December 1965

INDOCHINA ARCHIVE
University California

ការផ្សាយរបស់សារព័ត៌មានអង្គរថ្មី
រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាង
(ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨)

សេចក្តីសង្ខេប

បញ្ហាទំនាក់ទំនងកម្ពុជាជាមួយយៀកកុង ប្រមូលផ្តុំលើលក្ខណៈទ្រង់ទ្រាយពីរ មួយគឺនយោបាយការបរទេសរបស់សីហនុ និងការជះឥទ្ធិពលមកលើ ចេញពីការ រីកដុះដាលកាន់តែធំឡើងៗ នៃចលនាកម្ពុយនិស្តនិយមនៅយួនខាងត្បូង ។ មួយចំ ណែកទៀត គឺការប្រើប្រាស់ទឹកដីខ្មែររបស់ពួកយៀកកុង ដើម្បីធ្វើជាប្រភពទឹកនៃឯក ផ្តល់ស្បៀង, ទីជម្រក និងជាការសំរួលកិច្ចការផ្នែកនយោបាយ ។

ការស៊ើបអង្កេតដ៏ហ្មត់ចត់មួយ ពីគ្រប់ជ្រុងជ្រោយបញ្ជាក់ថា ពួកយៀកកុងទទួល ស្បៀងនៅខាងក្នុងនិងខ្លងតាមរយៈប្រទេសកម្ពុជា ក៏ប៉ុន្តែបានបង្ហាញថា ទំហំនៃ ការផ្តល់ស្បៀងនោះតិចតួចទេ បើប្រៀបធៀបទៅនឹងការទទួលផ្តល់តាមរយៈប្រទេស លាវ និងពិខាងក្នុងរង្វង់ប្រទេសយួនខាងត្បូង ។ វាជាការច្បាស់ណាស់ ដែលថា មាតការយុបយិតសុំគ្រប់លំដាប់ពួកមន្ត្រីខ្មែរ បណ្តាលឲ្យពួកយៀកកុងទាំងអស់នេះរស់ នៅយ៉ាងសុខសប្បាយ ក្នុងតំបន់ជាច្រើនតាមបណ្តោយព្រំដែនខ្មែរ ។ ពួកកម្ពុយនិស្តក៏បានរៀបចំផងដែរ នូវទឹកនៃឯកាយស្រួលតូចៗជាសម្ងាត់នៅលើទឹកដីខ្មែរ ។ ការបញ្ជាក់ទាំងអស់បានបង្ហាញឲ្យដឹងថា ទឹកនៃឯកសំរួលការទាំងនេះ គឺជាផ្នែកមួយ ដ៏តូចប៉ុណ្ណោះ នៃការខិតខំប្រឹងប្រែងទាំងអម្បាលមាណរបស់ពួកកម្ពុយនិស្ត នៅ ឯស្រុកយួនខាងត្បូង ។

នេះហើយជាភស្តុតាងយ៉ាងសំខាន់ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងឲ្យឃើញ ទោះបីរដ្ឋាភិបាល ខ្មែរមានប្តីពុំមានចេតនាសមគំនិតជាមួយប្រតិបត្តិការរបស់ពួកយៀកកុងនៅក្នុង ស្រុកខ្លួនក៏ដោយ ។ សីហនុកំពុងមានការចាប់អារម្មណ៍កាន់តែខ្លាំងឡើងៗចំពោះ ការផ្តោលទោសដែលថា ស្រុកខ្មែរបានត្រូវប្រើប្រាស់ដោយពួកយៀកកុង ។ ដល់ ដូច្នោះទៅ រដ្ឋាភិបាលភ្នំពេញបានសាកល្បងវិវះកមធ្យោបាយទប់ទល់ចំពោះការប្រើ ប្រាស់បែបនេះ ដោយប្រើផ្លូវលទ្ធភាពរបស់ខ្លួនដើម្បីត្រួតពិនិត្យទៅលើព្រំដែនមាន ប្រវែង៦០០ម៉ែត្ររបស់ខ្លួនជាមួយប្រទេសយួន ដែលខ្លួនពុំអាចនឹងធ្វើអ្វីបានទាល់ តែសោះនោះ ។

បរិបទនយោបាយ

១- ការសំរុះសំរួលមួយដែលបានធ្វើឡើងនៅទីក្រុងហ្សឺណែវកាលពីឆ្នាំ១៩៥៥ អាចរាប់ថាជាព្រឹត្តិការណ៍មួយដ៏ល្អ សំរាប់សេចក្តីសង្ឃឹមនៃរដ្ឋាភិបាលភ្នំពេញ ។ ឯករាជភាពថ្មីៗនៃប្រទេសកម្ពុជា ក៏បានត្រូវសហគមន៍អន្តរជាតិធ្វើឲ្យត្រឹមត្រូវស្របច្បាប់។ បូរណភាពទឹកដី ដែលជាចំណាប់អារម្មណ៍មួយដ៏ធំក្រៃលែងនៅភ្នំពេញត្រូវបានធានាដោយប្រទេសហត្ថលេខី ។ ទោះការធានានេះមើលឃើញពីក្រៅជាងការពិតក៏ដោយ ក៏វាគ្រាន់បើជាឯគ្នាបានធ្វើអ្វីទាំងអស់ ។ ការសំរុះសំរួលក៏បានបញ្ចប់ផងដែរ នូវការវាយប្រយុទ្ធភ្លា ចំពោះដែលសង្គ្រាមកំពុងរាលដាលហូរកំពប់ចូលទៅក្នុងទឹកដីខ្មែរ ។ ជាមួយការចេសមមាននិងភាពវិន័យរួស មិនសមហេតុផលនិងជាប្រជាជាតិអប្សិទ្ធិភាពយ៉ាងណាក្តី, ពួកគណៈប្រតិភូខ្មែរបានធ្វើការតវ៉ាទាមទាររួចហើយក៏បានទទួលនូវជ័យជំនះ លើការដកកងទ័ពយៀកមិញថយចេញពីទឹកដីខ្មែរ ។ រដ្ឋាភិបាលសីហនុសំរេចចិត្ត មិនចាប់ផ្តើមធ្វើការកាត់កាប់គ្រប់គ្រងរបស់ខ្លួនទៅលើទឹកដីខ្មែរទាំងអស់នោះ ដោយធ្វើការវាយប្រហារប្រឆាំងពីរដងទៅលើទេ ។

២- ប្រហែលដែលល្អប្រសើរជាងអ្វីទាំងនោះ, កិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងហ្សឺណែវបានបន្តរាល់ឲ្យស្រុកយួនបែកជាពីរនិងទន់ខ្សោយ ។ ដំណើរការប្រតិសាស្ត្រយួនធ្វើឲ្យស្រុកចុះនៃឧបទ្វីប ត្រូវបានគេប្រមើមើល ។ កិច្ចការនយោបាយក្រៅប្រទេសរបស់ខ្មែរ ក៏ត្រូវរក្សាទុកនូវសភាពការណ៍ដដែល ។

៣- ចំពោះសីហនុហើយនិងពលរដ្ឋខ្មែរឯទៀត, កត្តាដ៏សំខាន់នៅក្នុងប្រតិសាស្ត្រសម័យថ្មីនៃឧបទ្វីបឧណ្ណចិន គឺមិនទុកបណ្តែតបណ្តោយឲ្យមានគំនាបសង្កត់មកលើទឹកដីខ្មែរ ពីសំណាក់ប្រទេសថៃនិងយួនឡើយ ។ កត្តាផ្សេងទៀត, អាណានិគមនិយមបារាំង ព្រមទាំងការប្រយុទ្ធតស៊ូរវាងសហរដ្ឋអាមេរិកជាមួយនិងកម្ពុជានិស្តចិន ក៏មានសារៈសំខាន់ណាស់ដែរ ។ នៅក្នុងការធ្វើវិភាគចុងក្រោយ, ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ, អ្វីទាំងអស់នេះ គឺគ្របទៅលើបញ្ហាជាមូលដ្ឋានចក្រពត្តិនិយមបូរណានិគមនិយមរបស់ថៃនិងយួន ។

៤- នៅក្នុងការប្រយុទ្ធតស៊ូដើម្បីបូរណភាពទឹកដីរបស់ខ្លួន, ខ្មែរបានត្រូវខ្លួនខ្លួនដោយសារភាពទន់ប្រាយរបស់ខ្លួន ដោយពុំអាចប្រៀបធៀបទៅនឹងកម្លាំងរបស់ថៃនិងយួនបានឡើយ ។ ជល់ជូរច្នេះទៅ ខ្មែរត្រូវបង្ខំចិត្តរំពឹងទៅលើវិធីការទូត ។ កាលពីសតវត្សទី១៧, ពេលខ្លួនទៅទល់នឹងជញ្ជាំង, ខ្មែរបានរត់ទៅពីឯបារាំងឲ្យមកជួយការពារខ្លួនពីពួកប្រទេសជិតខាងដ៏ខ្លាំងក្លា។ អំពីអាណាព្យាបាលបារាំង, បើតាមការ

យល់ឃើញរបស់ខ្មែរ, ពុំមែនជាពាក្យសំរាប់បន្តនោះទេ។ បើបារាំងពិតជាមានតម្លៃខ្ពង់ខ្ពស់សំរាប់ការការពារមែន, បើបារាំងទន្ទ្រានជិះជាងផ្លូវចូលទៅលើអធិបតេយ្យភាពខ្មែរមែន, នោះវាជារឿងអកុសលមួយ ។ រឿងដែលសំខាន់នោះគឺថា ស្រុកខ្មែរត្រូវបានថែរក្សាឲ្យស្ថិតនៅក្នុងដែនដី ។

៥- ស្ថានការណ៍បានប្រែប្រួលក្នុងអំឡុងឆ្នាំ១៩៥០ ។ គំនិតជាតិធិយមដែលផុសផុលឡើងនៅក្រោយពេលសង្គ្រាមទូទាំងឥណ្ឌូចិន ក៏បានខូចនៅក្នុងដួងចិត្តនៃពួកយុវជនរៀនសូត្រចេះដឹងខ្មែរជាច្រើន រួមទាំងសិហគុណផង ។ ស្រុកខ្មែរមិនអាចបន្តធ្វើជាអាណានិគមបារាំងរហូតនោះទេ ។ សំខាន់ជាងនេះ, ទោះបីមានការពិតដែលនិយាយថា អំណាចពិតប្រាកដនៅឥណ្ឌូចិនកំពុងត្រូវផ្លាស់ប្តូរក៏ដោយ ។ ចំពោះខ្មែរបារាំងគឺជាកម្លាំងដែលទន់ខ្សោយ ហើយមហាអំណាចមួយថ្មីទៀតត្រូវតែចូលខ្លួនមកជំនួស ប្រសិនណាបើខ្មែរចង់ថែរក្សាការពារបូរណភាពទឹកដីរបស់ខ្លួន ។

៦- សិហគុណពុំមែនជាជនទ្រឹស្តីនិយមទេ ហើយនៅពេលគាត់ប្រកាសយក«គំនិតអព្យាក្រឹត្យនិយម» ធ្វើជាមាគ៌ានយោបាយក្រៅប្រទេសរបស់ខ្មែរ គឺមកពីគិតថាមានតែរូបមន្ត«អព្យាក្រឹត្យនិយម»នេះហើយ ជាបែបបទដ៏សមស្របដែលប្រជាជាតិទើបបានឯករាជ្យថ្កោងថ្មីត្រូវប្រកាសយក, ហើយសិហគុណក៏គ្មានមន្ទិលសង្ស័យអ្វីសោះឡើយ ក្នុងការប្រយត្តប្រយោជន៍យុគស្រុកខ្មែរឲ្យស្ថិតនៅជាយ៉ាងដូច្នោះ ។ ដែលសំខាន់ជាងនេះនោះ, «នយោបាយអព្យាក្រឹត្យនិយម», បានផ្តោតទៅលើវិធានការខាងផ្លូវទូត ជាជាងការប្រើជំនឿនយោបាយទៅលើបញ្ហានានា ហើយព្រមទាំងផ្តោតទៅលើការចៀសវាងប្រចក្រប្រល់ស្មុគស្មាញនៅក្នុងសង្គ្រាមត្រជាក់ ដោយអនុលោមទៅតាមគោលចំហរជាប្រពៃណីរបស់ខ្មែរ និងភាពពិតជាក់ស្តែងនៅក្នុងឥណ្ឌូចិន ។ សិហគុណបានសំរេចយក«នយោបាយអព្យាក្រឹត្យនិយម» តែមួយគត់ទោះបីយ៉ាងដូចម្តេចក៏ដោយ ។ ចំពោះទស្សនៈរបស់គាត់, អព្យាក្រឹតភាពអាចធ្វើឲ្យប្រជាជាតិក្នុងតាម ប្រើប្រាស់ការប្រទាញប្រទង់មិនស្មើភាពគ្នានៃឥទ្ធិពល ដែលកំពុងប្រណាំងប្រជែងគ្នារវាងមហាអំណាចមួយជាមួយនិងមហាអំណាចមួយទៀត ។

៧- សិហគុណលេងស្លៀតនេះយ៉ាងប៉ិនប្រសប់អស់ចំណុចដប់ប្រាំ ។ គាត់បានចាត់ចែងថែរក្សាជួសជុលទំនាក់ទំនងរបស់គាត់ជាមួយសហរដ្ឋអាមេរិកយ៉ាងល្អ ទោះបីគាត់មានអារម្មណ៍ថា សហរដ្ឋអាមេរិកមានការពាក់ព័ន្ធអំពើទុច្ចរិតជាមួយសៀមនិងយួនខាងត្បូង ប្រឆាំងរដ្ឋាភិបាលរបស់គាត់ក៏ដោយ ។ នៅពេលជាមួយគ្នានោះ, ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ, គាត់បានធ្វើទំនាក់ទំនងជាមួយមិនកុម្មុយនិស្ត កាន់តែប្រសើរឡើងបន្តិចម្តងៗជាលំដាប់ ។ ការឆ្លងផ្លូវនេះចាប់ផ្តើមផ្ទះឡើងនៅដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំហុកស៊ិប ដោយសារកម្លាំងកុម្មុយនិស្តកាន់តែខ្លាំងឡើងៗនៅឯយួនខាងត្បូង ។

៨- ល្អិតណាពួកយៀកកុងគ្មានបង្កការប្រកួតប្រជែងអ្វីស្ម័គ្រសិទ្ធិ ចំពោះរដ្ឋាភិបាលក្រុងសែហ្គងទេ, អំពើកុបកម្មគឺគ្រាន់តែជាការរឿងបន្លាប់បន្តប៉ុណ្ណោះចំពោះខ្មែរ ។ រហូតដល់ដើមឆ្នាំ១៩៥៨, ដំណើរកើនឡើងជាបន្តបន្ទាប់នៃសកម្មភាពទ័ពព្រៃ ក៏ចាប់ផ្តើមប៉ះទង្គិចដល់ទំនាក់ទំនងរវាងសែហ្គងនិងភ្នំពេញ ។ នៅចុងខែមិថុនា, មួយយប់មួយពេលការចេញដំណើររបស់សីហនុ ទៅជួបនិយាយគ្នាជាមួយសែហ្គង, ពួកកងទ័ពយួនបានធ្វើការដេញតាមបាញ់ប្រហារពួកយៀកកុង រួចហើយបានកាត់កាប់ភូមិខ្មែរមួយក្នុងរយៈពេលយ៉ាងខ្លីផង ។ ឧប្បត្តិហេតុនេះ គឺជាអំពើរំលោភឈ្លានទីមួយនៅក្នុងរយៈពេលដ៏យូរកន្លងមក ដែលធ្វើឲ្យមានការថ្កោលទោសគ្នាទៅវិញទៅមក រួចហើយសីហនុក៏លុបចោលការធ្វើដំណើររបស់គាត់នោះទៅ ។

៩- ទោះបីសកម្មភាពពួកយៀកកុង មានតួនាទីសំខាន់កាន់តែច្រើនឡើងៗ ទៅលើទំនាក់ទំនងដ៏អាប់អួររវាងសែហ្គងនិងភ្នំពេញក៏ដោយ, គេគ្មានឃើញសញ្ញាណាមួយចង្អុលប្រាប់ថា នៅទសវត្សរ៍ទី៧០សិបនិងដើមទសវត្សរ៍ទី៧០សិប សីហនុជឿថា ការប៉ុនប៉ងប្រមាណជាច្រើននយោបាយរបស់គាត់ចំពោះរដ្ឋាភិបាលយៀក ចាំបាច់ដែរឬទេ ។ ជាការផ្ទុយទៅវិញ, គាត់បានសារភាពថា វត្តមានរបបប្រឆាំងកុម្មុយនិស្តនៅយួនខាងត្បូង គឺជួយដល់ខ្មែរទៅវិញទេ ។ ក្នុងបទសម្ភាសន៍មួយជាមួយកាសែតបារាំង Le Monde, សីហនុបាននិយាយយ៉ាងចំហថា ៖ «ដើម្បីរក្សាទំនាក់ទំនងល្អជាមួយមិត្តកុម្មុយនិស្តរបស់ខ្ញុំ, នោះយើងមិនត្រូវមានប្រព័ន្ធដែលជាប់ជាមួយគ្នាទេ» ។

១០- មានចំណុចខ្លះ, ដូចកាលពីដើមឆ្នាំ១៩៦១, **សីហនុស្រាប់ជឿថា ពួកយៀកកុងពិតជាឈ្នះសង្គ្រាមនៅយួនខាងត្បូង** ។ គាត់សម្លឹងមើលឃើញដោយភ្ញាក់ផ្អើលចំពោះអ្វីដែលគាត់យល់ថា ជាការជាប់ផ្តល់ទ្រទ្រង់របស់អាមេរិកកាំងក្នុងស្ថានភាពនៅយួនខាងត្បូង ឆ្ពោះទៅរកបរាជ័យ ។ គាត់បានស្នើឲ្យធ្វើការចរចាជាមួយពួកទ័ពព្រៃ ក្នុងពេលកម្លាំងពួកនេះនៅមិនទាន់ខ្លាំងមែនទែននៅឡើយ ។ វត្ថុបំណងនៃការចរចា គឺដើម្បីធ្វើឲ្យយួនខាងត្បូង«ទៅជាអព្យាក្រឹត្យ» ដែលគាត់ចង់មានន័យថា ទុកឲ្យយួននៅបែកគ្នា ។ ការទទួលរបស់គាត់សុំឲ្យមាន«សន្តិសិទ្ធិក្រុងហ្សឺណែវ»ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៦២មក គឺនៅក្នុងទម្រង់នយោបាយនេះឯងហើយ ។

១១- ការងាកនៃខ្មែរទៅខាងឆ្វេង បានដំណើរការយ៉ាងហោចណាស់ក៏ចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៦១ដែរ រួចហើយបានប្រកាសឲ្យដឹងនៅឆ្នាំ១៩៦៣ ។ ទំនាក់ទំនងរវាងភ្នំពេញនិងសហរដ្ឋអាមេរិក បានថយថយចុះដោយហេតុមកពីសហរដ្ឋអាមេរិកមិនគាំទ្រការចរចាជាមួយពួកកុម្មុយនិស្ត ។ នៅក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះ, សីហនុបានលាតត្រដាងបង្ហាញឲ្យឃើញនូវគំរោងការ អំពីអ្វីដែលគាត់ជឿថា គឺការសំរបស់រូបជាចាំបាច់ជាមួយហាណូយនិងប៉េកាំង ។ បញ្ហាសំរាប់សីហនុ គឺធ្វើយ៉ាងណាឲ្យទំនងទំនង

នោះកាន់តែល្អប្រសើរឡើងៗ ។

១២- ឆ្នាំ១៩៦៤, សីហនុជាលើកទីមួយ ចាប់ផ្តើមនិយាយយ៉ាងចេញមុខ ទទួលស្គាល់ផ្លូវទូត ពុំមែនគ្រាន់តែជាមួយយួនខាងជើងប៉ុណ្ណោះទេ គឺជាមួយនឹងពួកបៀកកុងផងដែរ។ ស្ថានភាពយ៉ាប់យើងនៅស្រុកយួនខាងត្បូង តែងតែជាការគិតគូរទុកមុនរបស់សីហនុជាមិត្ត រួចហើយគ្មានអ្វីត្រូវមន្ត្រីសង្ស័យទៀតឡើយ ដែលធ្វើឲ្យគាត់ដើរចូលកាន់តែជ្រៅៗទៅខាងឆ្វេង ។ សីហនុស្ទើរតែប្រាកដជំរុញឲ្យទៅជាយ៉ាងដូច្នោះ ដោយសារការអស់សង្ឃឹមបន្តនូវបរាជ័យចំពោះអ្វីដែលគាត់ចង់បានជាទីបំផុត ក្នុងរយៈពេល២ឆ្នាំកន្លងមក គឺការធ្វើសន្តិសិទ្ធិហ្សឺណែវស្តីពីឥណ្ឌូចិន ដែលគាត់ចង់បញ្ចេញឲ្យគេឃើញនូវជំនាញការខាងទូតរបស់គាត់ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហា ដែលកំពុងគ្របដណ្តប់កាន់តែខ្លាំងឡើងៗ ដោយកម្លាំងអាវុធយុទ្ធភ័ណ្ឌនិងមនុស្ស ។ ចំពោះសីហនុ, សន្តិសិទ្ធិហ្សឺណែវធ្វើឡើង នៅក្នុងសេចក្តីរំពឹងទៅលើ «ដំណោះស្រាយអព្យាក្រឹត្យ»សំរាប់ស្រុកយួនខាងត្បូង ។ គាត់នៅមានសង្ឃឹមថា ទោះបីគាត់ជឿជាក់ថា ថ្វីបើការបន្តជោគជ័យរបស់ពួកបៀកកុងបានកើនឡើងមែន ពិតយ៉ាងណាក៏ដោយ ការធ្វើឲ្យយួនខាងត្បូង, កម្ពុជា និងស្រុកស្ងៀម ក្លាយទៅជាអព្យាក្រឹត្យ អាចជារបងមួយទណ្ឌចែកមហាអំណាចខាងកើតនិងខាងលិច មិនឲ្យប៉ះទង្គិចគ្នាបាន ក្នុងពេលទុកឲ្យស្រុកយួននៅតែបែកគ្នា ។

១៣- សីហនុសុខចិត្តកាំទ្របើកាំង រហូតដល់ចេញមុខនិយាយជំនួសចិនក្នុងបញ្ហាអន្តរជាតិធានា នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌប្រយោជន៍ខ្មែរ ។ ក្នុងពេលនិយាយក្តីមួយនៅបើកាំងកាលពីចុងឆ្នាំទៅ (ឆ្នាំ១៩៦៤), យួនខាងជើងនិងបៀកកុងបានដឹងជាលើកទីមួយ នូវអ្វីដែលពួកគេសង្ឃឹយជាយូរមកហើយ គឺសីហនុជាអ្នកចរចាម្នាក់ដ៏ស្មិតស្មាញអស្ចារ្យ អំពីបញ្ហាណាដែលទាក់ទងទៅនឹងផលប្រយោជន៍របស់ខ្មែរ ។ ពេលពួកកុម្មុយនិស្តប្រកែកមិនព្រមចុះញ៉ែម ចំពោះការទាមទារហួសហេតុរបស់សីហនុ ការចរចាគ្នាក៏ត្រូវចប់ ។ ចំពោះសីហនុ, រឿងបែបនេះគឺគ្មានអ្វីក្រៅអំពីការមិនស្មោះត្រង់របស់យួនប៉ុណ្ណោះ ដែលជានយោបាយកំហែងមកលើកម្ពុជា ។ ក្នុងសុន្ទរកថាដ៏គួរឲ្យកត់សម្គាល់មួយនៅភ្នំពេញកាលពីដើមឆ្នាំនេះ គឺនៅក្នុងពេលគាត់ធ្វើជាពិធីការពួកខាងឆ្វេងក្នុងសន្តិសិទ្ធិប្រជាជនឥណ្ឌូចិន, សីហនុបានព្រមានដល់កងទ័ពខ្មែរថា ៖ «ពួកចក្រពត្តិនិយមយួន ទោះបីមានពណ៌បែបណាក៏ដោយ គឺជាគ្រោះថ្នាក់យ៉ាងពិតប្រាកដចំពោះខ្មែរ» ។

១៤- នៅក្នុងសន្តិសិទ្ធិ ការកំហែងរបស់យួនទាំងពីរ ក្រោមអនុគ្រាភាពកុម្មុយនិស្តនេះ, សីហនុបានងាកទៅរកស្រុកចិនកុម្មុយនិស្ត នៅក្នុងសេចក្តីសង្ឃឹម ហើយគាត់បានសារភាពថា ទោះតិចតួចយ៉ាងណាក៏ដោយ ចិននឹងប្រើប្រាស់ឥទ្ធិពលរបស់